

KOE SIASI UESILIANA TAU'ATAINA 'O TONGA 'I AOSITELELIA
KOE MINITI FAKATAHA KUATA LAHI - KUATA TISEMA 2021

FEITU'U: 7 Thomson St, Tatura/ZOOM

TAIMI: 2PM 18/12/2021

SEA: Rev. Dr. Tevita Koloa'ia Havea (Palesiteni 'o e Siasi)

SEKELELITALI: Rev. Ta'imalie Fisi'ihoi

LOTU: Lau katoa 'ae lotu 'ae 'Eiki

LEA TALITALI: Sea

SEA : Fokotu'u atu ketau hoko atu pe ngaue'aki 'etau Sekelitali fakataimi.
- Poupou ke tali he fakataha'.

SEKELITALI: Fokotu'u atu 'ae 'asenita faka kuata lahi mo fokotu'u ha tokoni Sekelitali mo ha tauhi taimi. Na'e tali 'ehe Sea moe fkataha'anga 'ae 'Asenita pea ke tokoni Sekeliktali 'a Rev Setelo Katoa pea tauhi taimi 'a Sione Katoa.

(iii) KOE FAKATAHA FAKA-KUATA LAHI:

a) Ko hai 'oku tau 'iheni?

Koe Poaki -

Rev. 'Alifeleti 'Atiola, Dr. Siotame Havea, Siaso Tene Tiueti, Kepueli Kaufusi
, Suli Helu, Sione Fa, 'Elenoa 'Ale, Uikelotu 'Ohuafi

e) 'Oku toko fiha 'ae kau lotu fehu'l 'ihe Kuata ni?

Koe Setuata lahi – (Vakai kihe pepa mavahe)

Lotu Fehu'l – 573, Ngaahi famili – 344, Kau fanongo – 953, Fakakatoa – 1526

f) Koeha 'ae Pa'anga Tala'ofa kuo hu mai 'ihe Kuata ni?

Koe Setuata Lahi – (Vakai kihe pepa mavahe) - \$ 3,620

h) Koeha 'a e Pa'anga Hū atu? - \$60,115

i) Koe ha 'a e fakamatala ki he?

- i) Potungaue Ako fakakalisitiane?

ii) Potungaue 'Evangelio? – Koe Faifekau 'o e ongo Potungaue (Rev. Samiuela Taungakava).

Sea 'oku mau pe 'ae ongo Potungaue ni pea 'oku lolotonga lele moe 'Apitanga Tapu inukava malohi tapu. 'Oku 'oatu 'ae talamonu kihe Faifekau fo'ou 'oe Potungaue Rev. DR. Lousiale Mone mo hono famili kihe hoko atu 'oe ngaue. Na'e fakamalo'ia 'ehe Sea, 'ae ngaue kotoa pe na'e lava moe talamonu kihe Faifekau fo'ou 'oe ongo Potungaue.

iii) Potungaue Ako? – 'Oku mau pe

iv) Potungaue 'a Fafine? – Koe Sekelitali kakai Fefine ('Aloisia Finau) – Fakafofonga 'e Rev. Sione 'Ale 'ae Taki 'Elenoa 'Ale 'oku ne poaki mai (Sea 'oku mau pe).

v) Hiva 'ae Siasi? – Koe Faihiva 'a e Vahefonua (Sione Fa) ('Oku mau pe) Poaki mai 'a Sione Fa

vi) Haafe houa/Letio? – 'Oku mau pe.

SEA: 'Oku 'iai 'ae Letio fo'ou FM 99. Livestream 'oku 'omai ai 'ae Polokalama haafe houa 'ae Siasi.

vii) Liliu Tohi? 'Oku mau pe. SEA: 'oku lolotonga fakahoko 'a e liliu tohi 'ihe tokateline 'a Lutelo mo Sione Uesile.

viii) Potungaue Ako Tokoni'I 'oe Kau Faifekau moe kau Setuata? ('Oku mau pe) SEA: Mahu'inga ke hokohoko atu 'a e Fakataha fakamahina 'ae kau Faifekau, moe kau Setuata fakamafai ke fetokoni'aki pehe kihe kau Faihiva.

ix) Faletohi 'Otumotu 'Anga'ofa? 'Oku mau pe.

x) Fale Paaki Taulua? 'Oku mau pe.

xi) Tungī Colonade? 'Oku mau pe.

xii) Tohi Fanongonongó? 'Oku mau pe.

xiii) Poate Ngāue ki Muli? 'Oku mau pe.

k) Kuo 'a'ahi 'a e kau Faifekau ki he ngaahi Lautohi Pule'anga ke fai ha Lesoni, Faka Tohi Tapu? 'Oku mau pe. SEA: Koe taha foki eni 'a e misiona 'ae Siasi ki hono toe fakalahi atu 'ae Polokalama ngaue 'ae Lautohi Fakasapate 'I Tongani.

l) Koe ha 'ae me'a te tau lava fai ke tokoni ki he fakatau atu 'o e Tohi Fanongonongo? 'Oku mau pe. SEA: Ihe lolotonga ni 'oku online pe kae fai pe ha tokanga kiha ki'I totongi mai.

m) Ko e hā ha ngaue kuo fai 'I he Kuata ni? Koe fakatau 'o e 'Api 'I TATURA – 'ikai ha Fakamatala. Fehu'I he SEA ha ki'I fakamatala fekau'aki moe 'api 'o e Siasi 'oku tu'u 'I Berkshire (Fakamatala 'a 'Enesi 'Aho)

Fale'I 'ae sea -ketau tali 'ae fakamatala pea moe ngaue 'oku lolotonga fakahoko 'ehe loea'(timeline),taimi tatau 'oku lolotonga fai 'ae ngaue kihe handover.

n) Ko e hā ha me'a te tau fai ke faka'asili lelei ai 'a e ngaue?

NGAAHI FOKOTU'U

Vahe Hahake NSW:

1. Ke Kole ki Tonga ke monomono 'ae konisitutone kae lava ke fakamali'I 'ae ongo konisitutone. *Fale'I meihe komiti fakafaipekau-* 'Oku lolotonga saipe konisitutone ia ,pea 'oku 'oku 'ikai ha me'a ia he konisitutone ke toe monomono,he 'oku 'ikai lava ia ke liliu. 'E pule pe konisitutone 'a 'Aositelelia ki 'Aositelelia. Pea koe konisitutone 'a 'Aositelelia 'e fakaongo ia kihe lao/konisitutone na'e lesisita 'aki 'a 'Aositelelia. Ke hoko atu e ngaue ia,kae 'ave e fakamatala ke mahino ki he kakai.

2. Ke fakafoki mai 'ae kau Setuata kihe komiti fale'i. *Fale'I mei he komiti fakafaipekau-* Na'e tali ke tuku kihe komiti fale'I moe fakataha fakafaipekau ke fai hano fakalelei'i.

Vahe Loto NSW

1. Ke vakai'I 'ae konisitutone 'oku tau ngaue'aki he vahefonua, pe 'oku tau fengae'aki mo Tonga pe 'ikai.

Fale'I mei he komiti fakafaipekau- 'Io, 'Oku fengae'aki e konga lahi,fokotu'u ke toloi pea ke hoko atu e ngaue' ia kae fai ha tokanga ke 'ave e fakamatala' ke mahino ki he kakai.

2. Ke fakakau mai 'ae kau setuata fakamafai kihe komiti fale'i. *Fale'I meihe komiti fakafaipekau-* Na'e fakamahino 'ehe SEA , koe setuata fakamafai, koe setuata fai ouau lotu , ke fai sakalamenti. 'E tuku kihe komiti fale'I moe komiti pa'anga pea kihe fakataha'anga fakafaipekau ke fai hano fakalelei'I mo sio ki ha fika pau 'oe tokolahi'.

3. Ke tufa mai 'ae 'asenita 'oe fakataha Kuata 'iha 'aho 'e ua pe tolu kimu'a pea fai e Kuata'. *Fale'I mei he komiti fakafaipekau-* Tali 'ae fokotu'u pea ke tokanga ki ai 'ae kau ngaue 'ofisi ke 'ave ke a'u ki he kau faifekau,kau setuata, talasiti moe kau tauhi 'aho.

4. Ko e misinale ke to'o pe 'inasi 'oe vahefonua pea mo Tonga 'I he fakapatiseti, pea koe hulu 'e tuku pe he ngaahi siasi fakakolo. [Fale'I mei he komiti fakafaifekau](#)- Na 'e tali ke faka'osi pe founa lolotonga he ta'u ni, 'ae vahevahe 1%, 9%, 90%. Ka 'I he ta'u 2022 'e fakafoki kihe komiti Pa'anga moe komiti fale'I ke fai ha tokanga kiai..Pea ke fai mo e tokanga ki he ngaahi talasiti na'e 'ikai lava honau 'inasi. Ko e faka'amu pe na'a lava 'o fakakakato mai ke feau e patiseti.

5. Fiema'u ke fakakakato 'ae tu'utu'uni mei Tonga, ko e ngaahi lakanga 'oe vahefonua, ke tuku mai ki he kau faifekau 'oe vahenga ke nau fakahoko, kihe kakai 'oe siasi ke nau 'ilo ke fai ha tohi talangaue ki he ngaahi lakanga 'oe vahefonua. [Fale'I mei he komiti fakafaifekau](#)- Na'e tali, ka ke mea'I pe 'oku 'ikai ha tu'utu'uni ia 'a Tonga ki ha lakanga 'a 'Aositelelia, ko e tu'utu'uni pe eni ia 'ae Vahefonua 'Aositelelia. Neongo 'ae ki'I tonounou hono tu'uaki ke 'ilo kotoa kiai. Ka 'oku mahu'inga ke toe tala pe mo 'ave ke a'u pea 'ilo kotoa kiai 'ehe kakai.

Vahe Hihifo NSW

1. Ke fakalelei'I e komiti Poate. [Fale'I mei he komiti fakafaifekau](#)- Ke fakafoki mei he Komiti Poate kihe Komiti Fale'I, hange koia kuo tau angamaheni mai moia.
2. Ke 'ai ha 'inasi faka'amu 'oe misinale kihe ta'u 2022. [Fale'I mei he komiti fakafaifekau](#)- Tali 'ae fokotu'u pea ke tuku kihe komiti pa'anga moe komiti fale'I ke nau vakai'I lelei hono fakafuofua.

Mei he fakataha 'ae kau Faifekau

1. Ke kole ki he konifelenisi ke fakatokolahi mai (toko 2) 'ae kau faifekau 'oe vahefonua 'Aositelelia. [Fale'I mei he komiti fakafaifekau](#)- Lelei 'aupito pe fakakaukau ko eni, kae 'ave mu'a kihe komiti pa'anga moe komiti fale'I ke fai ha vakai kiai, pea mei ai kihe konifelenisi mo 'ene fehikitaki.

Mei he Fakataha Kuata Sepitema

1. Kuo kakato 'ae tu'utu'uni 'ae kuata Sepitema ke toloi he kuata 'e 1 hono fakafoki 'oe lakanga Setuata Fakamafai 'oe kau Setuata mei vahe Hihifo. 'Oku fokotu'u atu ketau fakakakato 'ae tu'utu'uni ke fakafoki 'ae lakanga Setuata Fakamafai 'oe kau Setuata. [Fale'I mei he komiti fakafaifekau](#)- Kuo lava lelei mo fakakakato e ngaue 'ae Palesiteni kihe kau setuata koeni', 'Esitoni Latu, Paea Moala mo Kali Kaufusi. Pea kenau hoko atu e li kuata moe misinale. Na'e tali he fakataha ke fakafoki mai honau lakanga setuata fakamafai. Ko ia na'e fakamafai'I ai he SEA moe Kuata kinautolu ni ke hoko atu 'enau ngaue 'ihe mafai kakato 'oe setuata fakamafai.

Fokotu'u Fakatokanga

Vahe Pulela'a

1. Ke kole kihe kau malanga moe kau akonaki ke nau tokanga ki hono ngaue'aki e media kae tautautefito kihe facebook. *Fale'I mei he komiti fakafaifekau-* Tau tali pea ketau kau katoa pe mei he lotu fehu'I , kau akonaki moe kau malanga.

Fokotu'u tanaki mai mei he fakataha fakafaifekau

1. Fokotu'u ke toloi e fakataha AGM , kae fai ha talanoa mahino ange. *Fale'I mei he komiti fakafaifekau-* Tali ke toloi kae fakamatala'I ke mahino, fakataha moe paloti 'ae Fakataha Kuata lahi. Ola 'oe Paloti (loto ke toloi = 53, 'ikai loto ke toloi = 1)

2. Fokotu'u ke fakamafai'I e kau ngaue fo'ou ke hoko atu e ngaue 'I 'ofisi kae toki fakamafai'I kakato 'I ha lava e fakataha AGM. *Fale'I mei he komiti fakafaifekau-* Ketau hoko atu kitautolu 'o fakamafai'I kinautolu 'ihe

Fakataha FakaKuata lahi, kenau ngangau fakataimi 'o tali kihe fakataha AGM. 'I he taimi tatau kuo 'osi tu'utu'uni pe 'etau Fakataha Komiti Fale'I kenau hoko atu leva e ngaue'.

Bending pe kae toki fakamafai'I kakato 'iha lava 'ae AGM. Poupou ke tali. Ola 'oe Paloti {loto ke tali = 52, 'ikai loto kiai = 0}

SEA – Lea 'ae SEA 'o fakamalo'ia e Ngaue kuo lava'.

Ng) Ko hai 'oku tau fili ki he tu'unga Setuata Lahi?

(Ko e toko ua, ke fai ia 'ihe Kuata Tisema)

Setuata Lahi vahefonua- Sione Katoa

Tokoni- Samisoni Tauelang

O) Ko hai kuo 'osi fili ke fakafofonga kihe Fakataha Faka-Vahefonua?

(fai ia 'ihe Kuata Ma'asi)

P) Ko hai 'oku tau fili ke fakafofonga kihe Konifelenisi?

(E fai ia 'ihe Kuata Ma'asi) - *tokanga'I moe kakai fefine'*.

S) Ko hai ha taha te tau fakaongo kihe Fakataha Faka- Vahefonua' ke Faifekau

Akoako? ('E fokotu'u 'ae ngaahi hingoa' 'ihe Kuata Tisema pea fili mo

Fakapapau'I 'ihe Kuata Ma'asi' 'o 'ave mei ai ki he Fakataha

Faka-Vahefonua.)

1) *Kulisitofa Mafi***

2) *Penitafoloni Havili***

3) *Mofini Kolo***

6) *Esther Funaki*

7) *Kata Malungahu*

8) *Veiuto Taukolo*

4) *Viliami Tuiaki*

5) *Vika Fa'ulao*

9) *'Oto'ota Kakuleni*

10) *Nelo Pomaama Liu.*

- *Poupou ke tali, moe fakamanatu 'ehe SEA', ko e Faifekau', ko e tokotaha Faifekau 'a e Konifelenisi'.*

t) *'Oku 'iai ha fefine akonaki kuo pekia he ta'u ni?*

'Io, 1) Sela Talafekaulahi 'Aloua (19/09/2021)

2) 'Eseta Tupou (09/11/2021)

3) Sela Tali Heti Lomu (07/12/2021)

SEA – 'Ave kihe Kuata Sepitema.

u) *'E fai ki fe pea fai fakaku 'a e Fakataha Faka-Kuata kaha'u?*

- Toki fanongonongo pe hono taimi.

4. KO E FAKATAHA FAKA-MALANGA'

3. *'E fai 'a e fakataha' 'aki 'a e ngaahi fehu'l ko eni.*

a) *Ko hai 'oku tau 'l heni? – Ke ngaue'aki pe taliui kimu'a.*

e) *Pe 'oku kau kovi ha me'a ki ha taha malanga? – 'Oku 'ikai.*

f) *Pe ko hai ha taha 'e fakahoko 'l he Kuata ni? 'io,*

Vahe Vikatolia – 1) Fisifisi Kolofale (Takanga 'o Penieli- Robinvale)

2) Latu Fotukava (Sikaina 'oe 'Amanaki- Mildura)

Vahe Pulela'aa –1) Leisi Helu 'Malaloi' (Tokaima'ananga- Lethbridge Park)

Vahe Hihifo - 1) Liliani Fololina Vunga (Vai- ko Sailoame- Bonnyrigg)

h) *Pe ko hai ha malanga 'Ahi'ahi ke nofo 'l he'ene 'Ahi'ahi? - 'Oku maau pe.*

i) *Pe ko hai ha malanga 'ahi'ahi 'oku tau pehe ke fakahoko 'ihe Kuata Kaha'u?*

Vahe Vikatolia- 1) Lavelua Palavi Hafoka (Folofola Mo'ui – Tatura)

2) Selemia Irisher (Folofola Mo'ui – Tatura)

Vahe Pulela'aa-1) Lelea Vai (Tokaima'ananga- Lethbridge Park)

2) Tevita Masi Fa'ulao (Tokaima'ananga- Lethbridge Park)

k) *Pe 'oku 'iai ha taha ke fokotu'u ke Malanga 'Ahi'ahi?*

Vahe Kolo NSW- 1) Letiuina Kolo ('Api ko Petani- Concord)

Vahe Pulela'aa- 1) Sessilia Tu'ipulotu (Tokaima'ananga- Lethbridge Park)

2) Fe'ao Tukuafu (Fietakalangi- Wilmott)

l) Pe 'oku 'iai ha taha ne nofo mei he tu'unga malanga'pea 'oku tau pehe ke toe Malanga 'Ahi'ahi? - 'Oku 'ikai.

m) Pe kuo hiki ha taha mei he Vahenga Ngaue ni 'ihe Kuata ni? – 'Oku 'ikai.

n) Pe 'oku 'iai ha Taha Malanga 'oku tau tali mei ha Vahenga Ngaue 'e taha?
(Ko e hiki mai mei ha Vahefonua kehe) - 'Oku 'ikai.

Ng) Pe 'oku 'iai ha'atau me'a ke fale'I 'ae Konifelenisi' kau ki he lesoni mo e Sivi 'ae Kau Malanga? - Kuata Ma'asi.

o) Pe ko e ha me'a ketau fai ke faka'asili lelei ai 'a e ngaue'? – Maau pe.

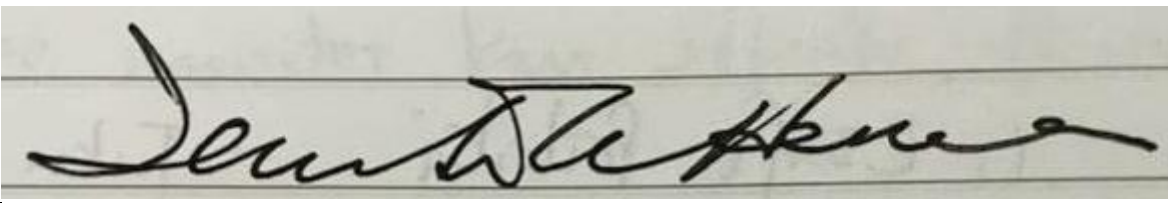
p) Pe fai fakaku 'ae Fakataha Kaha'u? – Toki fanongonongo pe hono taimi.

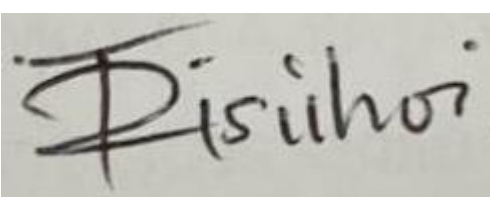
s) Pe 'oku 'iai ha Malanga kuo pekia 'ihe Kuata ni? - 'Oku 'ikai.

SEA – Talamonuu atu ki he'etau kau Ngaue fo'ou moe Fakamalo atu 'ihe ikuna 'etau Fakataha Kuata'. Fakatauange kihe 'Eiki ' ke ne kei foaki atu 'ae ivi mo e kelesi ke fua 'aki e ngaahi fatongia kotoa pe 'ihe Vahefonua'.

SEA – Fokotu'u atu ki he 'etau miniti ke toki Fakamo'oni ai e Faifekau Pule Le'ole'o mo e Sekelitali. Malo.

KELESI -- SEA ..'OFA LAHI ATU.


Sea:


Sekelitali:

